

Hoe pak je je leven op na een periode van dakloosheid? ‘Je wordt niet meer als mens gezien’

Reza Badoella en Soerish hielpen elkaar toen ze op straat leefden. Nu proberen ze weer te wennen aan een dak boven hun hoofd, en hun leven op orde te krijgen. ‘Ik dacht: en ik dan? Wat heb ik fout gedaan?’

Judith Eykelenboom TROUW 6 oktober 2024, 08:00

Voor het eerst dit jaar is het echt zomerweer. De zon schijnt, er staat een warm briesje en de magnolia's staan in bloei. Toch heeft Reza Badoella (42) geen zin om naar buiten te gaan.

Hij is bezig, hij moet orde scheppen. Want al woont hij inmiddels alweer bijna een half jaar in een sloopwoning aan de rand van Rijswijk, hij maakt pas sinds kort zijn post open en de meubels staan er ook nog maar net. Vorige maand kwam er nog iemand om het water af te sluiten. Hij kon daar op het nippertje een stokje voor steken.

De eerste maanden nadat hij deze woning had gekregen, stond zijn systeem in ‘freeze’. Een afwas doen lukte al niet, laat staan een uitkering aanvragen, formulieren invullen, een pad voor de toekomst uitstippelen. Overdag staarde hij voor zich uit, 's nachts sliep hij op de grond – hij kon de zachtheid van zijn matras niet aan. En hij voelde zich schuldig: waarom had hij wel een huis en sommige van zijn dakloze vrienden niet?

Nu staat hij daar wel anders in. Hij ziet in dat het een van de vele valkuilen is waar je, als je dakloos bent geweest, in kunt trappen. Als je dan eindelijk een huis hebt, kun je dat namelijk net zo makkelijk weer kwijtraken. En niet alleen door alle deurwaarders die je opeens weten te vinden, maar dus ook doordat je je verantwoordelijk voelt voor de mensen waar je al die tijd lief en leed mee hebt gedeeld toen de rest van de wereld je niet zag staan of zelfs van jouw bestaan wegkeek.

Reza Badoella: 'Ik moest als kind al overleven. Dat deed ik door te versmelten met

Overempathisch en dus makkelijk manipuleerbaar

Badoella had een dakloze bekende in zijn huis laten logeren die er binnen de kortste keren een zootje van maakte. De man blowde in huis, ontfutselde geld dat Badoella eigenlijk niet kon missen en hield zich niet aan de afspraken. "Ik ben overempathisch en dus makkelijk manipuleerbaar. In plaats van dat hij me betaalde, heeft hij me geld gekost. Hij heeft alleen maar misbruik van me gemaakt."

Een andere man met wie Badoella zes maanden op straat heeft gewoond en met wie hij nog steeds bevriend is, Soerish (46), had een maand eerder een kamer gekregen in een herstartlocatie in Den Haag. Soerish kampte destijds met hetzelfde schuldgevoel: moest hij Badoella, met wie hij zo veel had meegemaakt, dan zomaar achterlaten?

Op straat hadden ze elkaar perfect aangevuld. Soerish had zijn mondje bij zich, regelde gratis pizza's, wist zijn weg naar de hulpverlening te vinden en beet van zich af als ze bijvoorbeeld overvallen dreigden te worden. Samen met de introverte, betrouwbare Badoella vormde hij in het harde straatleven het voor hem perfecte duo. Allebei konden ze de prikkels van de overvolle nachtopvang niet aan; Soerish vanwege PTSS en Badoella omdat hij autisme heeft. En dus sliepen ze samen buiten.

Opeens stonden er zes agenten voor zijn neus

Soerish, terwijl hij roti klaarmaakt in de keuken die hij met drie andere ex-dakloze mannen deelt: "Heb je die puppy-ogen van Reza gezien? Die doen je toch smelten?" Hij komt hyper over, zegt telkens dat hij een goede indruk wil maken, en maakt veel grapjes.

Toch gaat het gaat helemaal niet zo goed met Soerish, die niet met zijn achternaam in de krant wil. Hij heeft net negen dagen gezeten voor een boete die nog openstond van voor zijn daklozentijd: rijden onder invloed, 2018. Opeens stonden er zes agenten voor zijn neus (een flexwerker van de herstartwoning had ze binnengelaten) en werd hij meegenomen.

In plaats van in het huis van bewaring, waar de omstandigheden beter zijn, zetten ze hem vast in een politiecel. Met alleen een plastic matras, een wc met daarboven een kraantje om een bekertje water uit te tappen en, op twee Donald Ducks na, slechts vier muren om tegenaan te kijken. Niet de beste plek voor iemand met PTSS. Niemand wist waar hij was, want door onderbezetting bij de herstartlocatie was er geen aantekening gemaakt van de arrestatie. "Ik was bang", zegt Soerish.

Schone sokken, ondergoed en sigaretten

Fabian Weergang van Stichting Devjo heeft zowel Soerish als Badoella onder zijn hoede. Hij begeleidt telkens vier mensen in het proces van dakloosheid naar wonen. Gemeente Den Haag verwijst 'zelfredzame' daklozen of mensen die op het randje van dakloosheid balanceren, die bijvoorbeeld bij kennissen op de bank slapen, naar hem door. Hij kent het hulpverleningssysteem rondom dakloosheid door en door, uit eigen ervaring en als professional. Herstel van dakloosheid valt of staat bij hernieuwd vertrouwen de maatschappij, weet hij. Daarom wil hij altijd voor zijn cliënten klaarstaan. Dag en nacht.

Het was dan ook Weergang die Soerish belde toen hij vanuit zijn cel een telefoontje mocht plegen. Gelukkig nam hij het geheime nummer op. "Ik ben hem schone sokken, ondergoed en sigaretten gaan brengen. Ik schrok ervan hoe hij eraan toe was. Dit had nooit op deze manier mogen gebeuren. Het eerste wat een herstartlocatie zou moeten doen, is schulden in kaart brengen, zodat er geen onverwachte dingen gebeuren. Zijn hele proces wordt door zo'n incident dus ondermijnd. De stappen die hij heeft gezet, zijn tenietgedaan."

Fabian Weergang: ‘Je kijkt iets te vrolijk voor iemand die op beton ligt, Soerish’

Twee maanden voordat de twee vrienden los van elkaar hun nieuwe woonsituatie laten zien, maken ze samen met Weergang, die door Soerish en Badoella liefkozend ‘Kapitein’ genoemd wordt, een wandeling door Den Haag. Ze lopen langs alle plekken die voor de mannen van betekenis waren in hun daklozentijd.

Zijn 13-jarige dochter heeft hij al drie jaar niet gezien

In een koffietentje tegenover de dagopvang van Leger des Heils aan de Wagenstraat, waar de twee elkaar ontmoet hebben, is Soerish vrijwel meteen in tranen als hij vertelt over zijn 13-jarige dochter, die hij nu drie jaar niet heeft gezien. Hij schaamt zich zo erg voor zijn situatie dat hij geen contact met haar durft op te nemen.

Jeugdzorg en Veilig Thuis hadden zijn gezin destijds in het vizier omdat zijn dochter op school had laten vallen dat ze geschrokken was van haar vader. In een gesprek dat volgde met de Jeugdbeschermingstafel voelde Soerish zich dusdanig in een hoek gezet dat hij besloot zijn biezen te pakken, uit angst dat zijn dochter anders uit huis zou worden geplaatst.

Van het drie maanden eerder failliet verklaarde bedrijf waarvoor hij werkte, had hij nog een bestelbus, waarin hij sliep. Toen hij geen geld meer had, moest hij de bus verkopen en kwam hij echt op straat te staan. “Ik ben zeven jaar huisvader geweest

en werkte daarna doordeweeks elders in de kost. Toen mijn dochter op school over mij vertelde, denk ik eigenlijk dat ze mij miste.”

Door mijn PTSS schreeuw ik in mijn slaap

Zijn energie verandert plotseling van droevig naar jolig. “K3 kan ik wel schieten”, zegt hij ginnegappend. Toch lijkt hij met zijn grapje zijn kwetsbaarheid te maskeren. Later vertelt hij: “Door mijn PTSS schreeuw ik in mijn slaap. Toen ze een keer op de muur klopte, ben ik naar haar slaapkamer gegaan en heb ik de deken van haar afgetrokken. Toen er ineens allerlei instanties bij waren betrokken, wist ik niet wat er gebeurde; ik werd aan alle kanten getriggerd op dat moment. Als ik twee jaar geleden de juiste ondersteuning had gehad, was mijn gezin nu nooit zo ontwricht geweest.”

Soerish: ‘Als ik twee jaar geleden de juiste ondersteuning had gehad, was mijn gezin nu nooit zo ontwricht geweest’

Weergang valt hem bij: “Ze hadden op dat moment geen compleet beeld van wat er speelde in dat gezin, terwijl ze in kaart hadden moeten brengen: wie is Soerish en hoe is deze situatie ontstaan? Maar dat is dus een dagtaak en daar is dan geen geld voor. Toch is dit beleid op lange termijn duurkoop. Niet alleen Soerish kost nu meer geld voor de staat, maar wat er met zijn kind gebeurd is, doordat ze geen contact met hem heeft, gaat zich op een dag ook uitbetalen.”

Ze lopen naar het Rabbijn Maarsenplein, dat om de hoek ligt. In het zonnetje zitten een twintigtal mensen heimelijk bier te drinken – grote shoppers staan op de grond. Het plein is, met de houten bankjes rondom, een geliefde plek voor mensen die geen huis hebben. Ook politie en handhaving weten dat: menig boete wordt hier uitgedeeld. En niet alleen voor alcoholgebruik in het openbaar, maar ook voor wildplassen en slapen.

“Je wordt opgeruimd als je hier ligt”, verklaart Badoella. “Ze zijn boos dat je hier komt slapen, terwijl je ’s ochtends om de hoek bij het Leger des Heils kunt douchen.”

In de aangrenzende parkeergarage van Q-Park is het net zo: lagen ze op de vierde etage beschut voor regen en wind, kwam er om zes uur in de ochtend een veegwagen aangereden. Soerish: “Dan werd je wakker met van die koplampen in je gezicht en riep een

beveiliging: 'Opzouten!' Zo word je iedere ochtend wakker met een afwijzing. Ook al lieten we alles netjes achter."

Dicht tegen elkaar aan om elkaar warm te houden

In het trappenhuis van de parkeergarage was het beter toeven. De camera's die er nu hangen, waren er nog niet in de tijd dat de vrienden dakloos waren. Soerish laat zien hoe ze lagen, op de plateautjes tussen de trappen, dicht tegen elkaar aan om elkaar warm te houden. Hoewel, als de kou eenmaal in je lichaam zit, krijg je die er niet meer uit, ook al hadden ze slaapzakken gekregen van belangenorganisatie Straat Consulaat. Weergang: "Je kijkt iets te vrolijk voor iemand die op beton ligt, Soerish."

Badoella vertelt dat op elk plateautje een ander groepje lag, en dat die groepjes elkaar onderling niet per se goed gezind waren. "Er wordt in de daklozenwereld veel gepikt van elkaar, dus als dat gebeurt, begin je te schreeuwen, en als dan iedereen gaat schreeuwen, schrikt dat af. Daarom kun je in je eentje nooit overleven op straat; je hebt altijd een groepje nodig van mensen die je vertrouwt, zodat je elkaar kunt beschermen."

Soerish, die overeind is gekomen en nu weer ernstig kijkt: "Wij vertrouwen elkaar blind. Soms kijkt Reza me aan, en dan hoeft hij niets te zeggen, want dan weet ik al wat hij denkt."

Reza Badoella : "Echt slapen gebeurt trouwens overdag. Het liefst dus op een bankje, maar er is tegenwoordig veel vijandige architectuur, zoals stalen beugels tussen de zitplekken, waardoor er niet zo veel bankjes meer zijn waar je op kunt liggen."

Je wordt niet meer als mens gezien

Aan het Rabbijn Maarsenplein grenst ook de Nieuwe Kerk, die achter het bakstenen muurtje nog beschutter ligt. "Dit is een veilige plek", vertelt Badoella als ze op het gras staan dat rondom de kerk groeit. "Je bent hier afgesloten van de samenleving, niemand heeft hier last van jou." Badoella kijkt indringend. "Je wordt namelijk niet meer als mens gezien. Je bent dakloos, dus er is iets mis met jou."

Reza en Soerish gingen vaak naar het Straatpastoraat, waar de mannen op vrijdag een dienst bezochten en een warme maaltijd kregen

Ze wilden zich op deze plek nog wel eens uitbundig gedragen. Badoella: “Juist omdat je de hele dag op je tenen loopt, heb je behoefte aan een uitlaatklep. En dat trekt natuurlijk politie aan.”

Soerish legt uit dat als je je toch al telkens moet verdedigen, puur omdat je geen huis hebt en daardoor opeens alles wat je moet doen, zoals urineren, omkleden en slapen, strafbaar blijkt te zijn in de openbare ruimte. Het wordt dan aantrekkelijk om je naar dat gecriminaliseerde stigma te gaan gedragen. “Als je me dan toch al zo behandelt, kan je het krijgen ook.”

Ook nu nog druppelen de boetes uit zijn daklozentijd binnen, vaak met flinke verhogingen. Hij laat er een zien. Het strafbare feit: Een publiek toegankelijk portaal voor een daarvoor niet bestemd doel gebruiken. Opgelegde sanctie: Een geldboete van 100 euro.

Inmiddels moet Soerish 169 euro betalen voor de keer dat hij zich omkleedde in dat portiek. “Ben ik een hond? Ik ben toch ook publiek? Ik ben in ieder geval geen superman en als ik ben natgerend, moet ik me nu eenmaal omkleden.”

Iedereen kocht leuke dingen voor hun kinderen

Lopend door de drukke Grote Marktstraat valt Soerish stil. Hij denkt aan de keer dat hij hier met kerst liep en iedereen om hem heen leuke dingen aan het kopen was voor hun kinderen. “Ik dacht: en ik dan? Wat heb ik fout gedaan?”

De vraag in hoeverre je lot je eigen schuld is, is een vraag die veel bediscussieerd wordt in de daklozengemeenschap. Badoella heeft gemerkt dat veel hulpverlening uitgaat van het idee dat daklozen vooral slachtoffers zijn. Hijzelf denkt daar iets genuanceerder over. Zijn eigen 'weg naar dakloosheid' werd voornamelijk gekenmerkt door ontkenning, vertelt hij.

"Ik was al een jaar *bad* aan het gaan en verloor me in het gamen. Ik was een *space explorer*. Als je zoiets speelt, heb je geen leven meer. Hoewel ik ook heel goed ben in wijzen, begrijp ik wel dat ik zelf verantwoordelijk ben voor alles wat niet goed gaat in mijn leven. Het ligt

De focus op slachtofferschap heeft bovendien een keerzijde. Pas als je echt niet meer voor jezelf kunt zorgen, word je geholpen door instanties. "Je moet eerst helemaal aftakelen, totdat je hulpeloos bent. Daarmee wordt het slachtofferschap dus in stand gehouden. Dat helpt allemaal niet."

Badoella werd in eerste instantie weggestuurd bij het Daklozenloket omdat hij er niet dakloos uit zou zien. Hij wist toen nog niet dat hij een afwijzingsbeschikking had moeten krijgen, met een gegronde reden. Anders heb je niets op papier om aan te vechten.

"Het was al een enorme drempel voor me om hulp te vragen, dus toen ik werd weggestuurd, deed dat nogal wat met me. Ik werd zo bang om niet geloofd te worden, dat ik bij andere gesprekken meteen begon te zweten en niet meer uit mijn woorden kwam. Er hangt zo veel van zo'n gesprek af. Maar daardoor kom je dus juist niet geloofwaardig over."

Ik moest als kind al overleven

Toch heeft hij zichzelf juist door het proces een stuk beter leren kennen. Ook al lukt het nog niet altijd, hij weet nu bijvoorbeeld hoe belangrijk het voor hem is om grenzen te stellen. "Gister vroeg iedereen me om sigaretten. Vroeger zou ik alles weggegeven hebben, maar nu zei ik nee. Ik moest als kind al overleven. Dat deed ik door te versmelten met mensen."

Blijkbaar moest hij deze weg bewandelen, denkt hij nu. "Ervaring is nu eenmaal de beste leermeester. Misschien ben ik wel gezegend dat dit mij is overkomen, want nu weet ik dat ik, als ik me sterk genoeg voel, ook anderen kan helpen, omdat ik echt beseft en begrijp wat dakloosheid met je doet."

Dat is precies waarom Reza Badoella en Soerish hun 'kapitein' Weergang wel vertrouwen, en de meeste hulpverleners niet. Weergang: "Ik had zo veel boosheid en frustratie over wat mij was overkomen, dat ik niet wilde dat dit een volgende Fabian ook gebeurt. De hulpverlening gaat vooral over problemen, terwijl ik oplossingen wil. En dat begint dus met vertrouwen winnen en, niet minder belangrijk, perspectief bieden. Ik investeer heel veel tijd in deze jongens en ze kunnen me zelfs 's nachts bellen als er wat is, zodat ze weten: aan Fabian heb ik wat. Mijn grootste rol is dat ze zich gezien voelen, zodat ze het ook accepteren als ik kritiek geef en ze aanspoor regie te nemen over hun eigen leven."

Dit stukje aarde was de woonkamer

Er zijn gelukkig ook hulporganisaties die wel in positieve zin hebben bijgedragen toen de mannen dakloos waren. Ze bezoeken Straat Consulaat, een club die bijna helemaal draait op ervaringsdeskundigen en waar dakloze mensen met concrete hulpvragen terecht kunnen. Ook gaan ze langs het Straatpastoraat, waar de mannen op vrijdag een dienst bezochten en een warme maaltijd kregen.

Met de tentjes die ze van Straat Consulaat kregen, verbleven Badoella en Soerish een aantal maanden in het Haagse Bos, waar de wandeling eindigt. Het is even zoeken waar ze precies stonden, zo tussen de bomen, maar op een gegeven moment vindt Soerish de boomstammetjes waar ze altijd op zaten.

In het Haagse Bos waar Reza en Soerish vaak de nacht doorbrachten

“Dit is de woonkamer”, zegt hij gekscherend, wijzend naar het stukje aarde waar ze op staan. Van de vos die altijd tegen Badoella’s tent aan zoek en de egel die er elke ochtend was als ze wakker werden, wordt hij nu geëmotioneerd, want het was ook een bijzondere tijd. “Heel vaak lagen we nog na te praten, ieder in ons eigen tentje, en dan schoten we in de lach om de gekste dingen, zoals die vos.”

Drie dagen dood in een greppel

Niet veel later vraagt Soerish: “Kunnen we hier weg?” Hij voelt zich opeens verdrietig, want hij herinnert zich ook de dakloze man die iets verderop drie dagen dood in een greppel heeft gelegen. In het halfjaar dat ze buiten sliepen, zijn er zeker zeven daklozen gestorven. Drie ervan kenden ze persoonlijk.

Soerish: “Het is buiten op straat zwaarder dan in de gevangenis. Je ziet allemaal mensen aan de crackpijp gaan. Het is moeilijk om nee te zeggen als je je echt down voelt, maar ik heb dus ook gezien hoe snel het gaat als je de verkeerde keuzes maakt. Gelukkig zijn wij daarvan afgebleven.”

Weerzien met zijn dochter

“Deze sla je er niet meer uit”, zegt Soerish, wijzend naar zijn brede lach. Het is inmiddels het einde van de zomer en een week geleden heeft hij zijn dochter gezien. En niet alleen dat, ze hebben geknuffeld en ze heeft gezegd: “Papa, ik ben trots op jou.”

Zowel zijn dochter als moeder waren naar de zomerbarbecue van Stichting Devjo in het Westbroekpark gekomen die Soerish mee heeft helpen organiseren. Zo konden ze zien in wat voor wereld hij al die tijd had vertoefd, en bovendien kan Soerish zijn dochter nergens anders uitnodigen, omdat op de herstartlocatie geen kinderen mogen komen. Soerish: “Doordat ze zag hoe papa met iedereen omging en lol maakte met lotgenoten, kon ze beter plaatsen wat er gebeurd was. Dat dakloos zijn niet betekent dat ik een slecht mens ben.”

Weergang, die bij het gesprek in de huiskamer van de herstartlocatie aanwezig is: “Ook zijn moeder en dochter hebben een bepaald beeld van dakloosheid, wat afstraalt op Soerish. Ze schamen zich en dus schaamt hij zich. Terwijl: het probleem is onbegrip. Zijn moeder zei letterlijk tegen mij: ‘Ik heb elf huizen gehad, hoe kan mijn zoon dan dakloos zijn geworden?’ Ze voelde zich ook schuldig, want haar familie is altijd welgesteld geweest en ze heeft er niet voor kunnen zorgen dat haar zoon een veilig en rustig leven heeft kunnen leiden. Dat is heel confronterend.”

Weergang vertelt dat veel mensen niet bewust zijn van de desastreuze gevolgen van de huizen crisis. “Ik zei: ‘mevrouw, als mensen in uw tijd gingen scheiden, betrokken ze een ander huis. Nu belanden ze op straat.’”

Soerish, in zijn nopjes: "Mijn ma schrok. Nu wil ze mee sponsoren voor de volgende barbecue. Dat zijn zulke mooie dingen!"

De achternaam van Soerish is bij de hoofdredactie bekend.